



კულტურული მემკვიდრეობის ზონის კეთილმოწყობა
უბისას მონასტერთან

ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი მიმოხილვა

რეგიონალური განვითარების მეორე პროექტი
დაფინანსებული მსოფლიო ბანკის მიერ

გარემოსდაცვითი სკრინინგი და კლასიფიკაცია

უბისას მონასტრის კულტურული მემკვიდრეობის ზონის კეთილმოწყობის ქვე-პროექტი ითვალისწინებს ტურისტული ინფრასტრუქტურისა და წყალმომარაგების სისტემის მოწყობას. უბისას მონასტერი მდებარეობს დასავლეთ საქართველოში იმერეთის რეგიონში, ხარაგაულის მუნიციპალიტეტში, თბილისიდან 175 კილომეტრში.

ქვე პროექტი მოიცავს:

- ვიზიტორთა ცენტრის მშენებლობას.
- მანქანების სადგომი ადგილის მოწყობას;
- მისასვლელი გზის რეაბილიტაციას;
- უბისას მონასტრისა და ვიზიტორთა ცენტრისთვის წყალმომარაგების სისტემის მოწყობას;
- ვიზიტორთა ცენტრში შიდა კანალიზაციის სისტემის და კანალიზაციის ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის მოწყობას.

ტურისტული ინფრასტრუქტურა მოეწყობა 2236 მ² ფართობის ტერიტორიაზე.

ვიზიტორთა ცენტრი იქნება ერთსართულიანი ნაგებობა (145.82მ²) რომელიც მოპირკეთდება ადგილობრივი ბუნებრივი თლილი ქვით. ცენტრში მოეწყობა ვიზიტორთა ოთახი (23.80მ²), ტუალეტები (22.24 მ²), ღია ტერასა (76.20 მ²), დახურული ტერასა (23.58 მ²). შენობა გათბება ელექტრო ენერგიით. მცირე ზომის საყრდენი კედელი აშენდება ავტომობილების სადგომის ტერიტორიის გამაგრებისათვის. ავტოსადგომი გათვალისწინებულია მსუბუქი ავტომობილებისა და ავტობუსებისათვის.

მიწის ნაკვეთები, რომლებზეც განთავსდება ვიზიტორთა ცენტრი და ავტოსადგომი, ასევე, სასმელი წყლის მიმღები, სატუმბი და საკანალიზაციო წყლების გამწმენდი რეგისტრირებულია, როგორც ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის საკუთრება.

ტურისტული ინფრასტრუქტურის პროექტი შედგენილია კულტურული მემკვიდრეობის ეროვნული სააგენტოს ტექნიკური დავალების საფუძველზე.

ქვე-პროექტი მოიცავს უბისის მონასტერთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაციას. კერძოდ გზის საფარის მოწყობას ასფალტო ბეტონის ფენით (სიგრძე 580 მ, სიგანე 6 მ), ასევე მოეწყობა სანიაღვრეები (1205მ), საყრდენი კედელი (252 მ) და ტროტუარი (580 მ). სანიაღვრე წყლები განიტვირთება მდინარე ძირულაში.

მონასტრის წყალმომარაგების სისტემა ამორტიზირებულია. არსებული წყარო ზაფხულში შრება. წყაროს დებეტი არ შეესაბამება წყლის მომხმარებლების მინიმალურ საჭიროებებს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ქვე-პროექტი მოიცავს უბისის მონასტრისა და ვიზიტორთა ცენტრის წყალმომარაგების სისტემის მოწყობას. წყლის მოწოდება მოხდება მდინარე ძირულადან. ჰორიზონტალური წყალმიმღები განთავსდება მდინარე ძირულას ნაპირზე, მდინარიდან დაახლოებით 80 მ მანძილზე. დრენაჟირებული წყალი პოლიეთილენის მილით მიეწოდება უჟანგავ ფოლადის რეზერვუარს ($V=25m^3$). რეზერვუარიდან წყალი პოლიეთილენის მილით მიეწოდება ვიზიტორთა ცენტრს და მონასტერს. წყალმიმღებთან მოეწყობა საქლორატორო სადგური. სასმელი წყლის დეზინფექცია მოხდება კირქლორით.

მდინარე ძირულას ნაპირზე, მდინარიდან დაახლოებით 140 მეტრში, დატბორვის ზონის ზედა ნიშნულზე მოეწყობა საკანალიზაციო წყლების ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა სიმძლავრით $Q=2m^3/24სთ$. გაწმენდილი საკანალიზაციო წყალი ჩაედინება მდინარე ძირულაში.

ჰორიზონტალური წყალმიმღების, წყლის რეზერვუარის და საკანალიზაციო წყლების გამწმენდი ნაგებობის ტერიტორიები შემოიფარგლება მავთულის ღობით.

(ა) ზეგავლენის იდენტიფიცირება

<p>აქვს თუ არა ქვე-პროექტს საგრძნობი ზეგავლენა გარემოზე?</p>	<p>ქვე-პროექტს აქვს მცირე უარყოფითი ზემოქმედება ბუნებრივ გარემოზე და მოსალოდნელია, რომ ექნება ხანგრძლივადიანი დადებითი ზეგავლენა სოციალურ გარემოზე.</p>
<p>რაში მდგომარეობს ქვე-პროექტის მნიშვნელოვანი დადებითი და უარყოფითი ზეგავლენა გარემოზე?</p>	<p>უბისას მონასტერთან ვიზიტორთა ცენტრის მოწყობა ხელს შეუწყობს ტურისტული ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებას და იმერეთის რეგიონში ტურიზმის განვითარებას და კულტურული მემკვიდრეობის ადგილების ჩართვას ტურისტულ მარშრუტებში.</p> <p>მოსალოდნელი უარყოფითი ზეგავლენა ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე სავარაუდოდ იქნება ხანმოკლე და ტიპური საშუალო მასშტაბის სარეაბილიტაციო სამუშაოებისათვის მოდიფიცირებულ გარემოში: ხმაური, მტვერი, ვიბრაცია, მანქანა-მექანიზმების გამონაბოლქვი, სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა, სამანქანო და ფეხით მოსიარულეთა მოძრაობის შეფერხება.</p> <p>ქვე-პროექტის განხორციელება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის მიმდებარე ტერიტორიაზე და მის ფარგლებში არ იგეგმება სამუშაოები სამონასტრო კომპლექსში შემავალ სტრუქტურულ ელემენტებთან</p>

	<p>მიმართებით. შესაბამისად, სამონასტრო კომპლექსის სტრუქტურული მთლიანობის დარღვევის ან კულტურულ-ისტორიულ ღირებულებებზე ზეგავლენის რისკი არის მინიმალური. ვინაიდან ქვე-პროექტი ხორციელდება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის უშუალო სიახლოვეს, დიდია შემთხვევითი არქეოლოგიური ობიექტების გამოვლენის ალბათობა მიწის სამუშაოების დროს.</p>
<p>შესაძლოა, რომ ქვე-პროექტს ჰქონდეს რაიმე მნიშვნელოვანი ზეგავლენა ადგილობრივ თემებზე ან ზემოქმედების ქვეშ მყოფ სხვა ადამიანებზე?</p>	<p>ქვე-პროექტის განხორციელება არ მოითხოვს განსახლებას.</p> <p>ხანგრძლივადიანი სოციალური ზეგავლენა იქნება დადებითი (ტურისტული ნაკადის ზრდა, კერძო სექტორის მოზიდვა ტურიზმის სექტორში ინვესტირებისათვის (სასტუმროები, რესტორნები, სავაჭრო და გასართობი ადგილები და სხვა).</p> <p>უარყოფით ზეგავლენა იქნება მოკლე ვადიანი, შემოიფარგლება მხოლოდ სამშენებლო ადგილით და ძირითადად დაკავშირებულია ზემოთ განხილულ ფაქტორებთან.</p>

(ბ) შემარბილებელი ღონისძიებები

<p>განხილული იქნა ალტერნატივები ქვე-პროექტის დიზაინსას?</p>	<p>განხილული იქნა ავტოსადგომის განთავსების ალტერნატივები და შეირჩა ოპტიმალური ვარიანტი.</p>
<p>რა შემარბილებელი ღონისძიებებია განსაზღვრული?</p>	<p>მშენებლობის ფაზაში მოსალოდნელი უარყოფითი ზეგავლენა შესაძლოა შემცირდეს შემდეგი ღონისძიებების გატარებით: სამშენებლო ადგილის შემოსაზღვრა, მოძრაობის მართვა, მანქანა-დანადგარების შესაბამისი მოვლა, სამუშაო დროის დაცვა, სამშენებლო ნარჩენების განთავსება ოფიციალურად შეთანხმებულ ადგილას.</p> <p>მიწის სამუშაოების დროს არქეოლოგიური ობიექტის გამოვლენის შემთხვევაში, კონტრაქტორმა დაუყოვნებლივ უნდა შეწყვიტოს სამუშაოები და მიაწოდოს ინფორმაცია მუნიციპალური განვითარების ფონდს, რომელიც, თავის მხრივ, დაუყოვნებლივ აწვდის ინფორმაციას კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს. სამუშაოების</p>

	<p>განახლება შესაძლებელი იქნება მხოლოდ კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროდან წერილობითი თანხმობის მიღების შემდგომ.</p> <p>ვიზიტორთა ცენტრისა და მონასტრისათვის უსაფრთხო სასმელი წყლის მიწოდების მიზნით მოხდება მისი დაქლორვა. დამონტაჟდება საკანალიზაციო წყლების ბიოლოგიური გამწმენდი მოწყობილობა, რათა თავიდან იქნეს აცილებული დაბინძურება ვიზიტორთა ცენტრის საკანალიზაციო წყლებით.</p>
<p>წინა მსგავსი ქვე-პროექტების განხორციელებიდან მიღებული რა გამოცდილება იქნა გათვალისწინებული პროექტის დიზაინში?</p>	<p>შეტანილი იქნა ცვლილებები ტურისტული ინფრასტრუქტურის თავდაპირველ პროექტში მდგრადობის გაძლიერებისათვის. ასევე, გათვალისწინებული იქნა შესაბამისი ინფრასტრუქტურა უნარშეზღუდული პირებისათვის.</p>
<p>იყვნენ თუ არა ჩართულნი დაინტერესებული თემები? ქვე-პროექტის პროექტირებისას სათანადოდ იქნა თუ არა გათვალისწინებული მათი ინტერესები და ცოდნა?</p>	<p>ქვე-პროექტის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვისა და მართვის გეგმის საჯარო განხილვა ჩატარდა 2014 წლის 23 ოქტომბერს. საჯარო განხილვის ოქმი თანდართულია.</p>

(გ) კატეგორიზაცია და დასკვნა

სკრინინგის შედეგებზე დაყრდნობით,

ქვე-პროექტი კლასიფიცირდება როგორც გარემოსდაცვითი კატეგორია

A

B

C

გარემოსდაცვითი სკრინინგის დასკვნა:

1. ქვეპროექტი უარყოფილია

2. ქვე პროექტი მიღებულია

რისკების შეფასების საფუძველზე ქვე-პროექტი საჭიროებს:

1. მცირე სამშენებლო და სარეაბილიტაციო სამუშაოებისათვის გარემოზე ზემოქმედების მართვის საკონტროლო ცხრილის შევსებას

2. გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვის მომზადებას, რომელიც მოიცავს გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმას

სოციალური ზემოქმედების სკრინინგი

სოციალური უსაფრთხოების სკრინინგის ინფორმაცია		დიახ	არა
1	არის თუ არა ინფორმაცია ქვე-პროექტის განხორციელებისათვის საჭირო მიწის ნაკვეთების კუთვნილების, მფლობელობისა და სარგებლობის შესახებ ხელმისაწვდომი და გადამოწმებადი? (სკრინინგი დაუსრულებლად ჩაითვლება თუ აღნიშნული ინფორმაცია ხელმისაწვდომი არ არის)	✓	
2	ქვე-პროექტის განხორციელება გამოიწვევს თუ არა ხელმისაწვდომობის შემცირებას სამეურნეო რესურსებზე, როგორცაა მიწა, საძოვარი, წყალი, კომუნალური მომსახურება, საჯარო სივრცე ან სხვა რესურსებზე, რომლებზეც მოსახლეობა არის დამოკიდებული?		✓
3	იწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება ცალკეული პირების ან ოჯახების განსახლებას ან მოითხოვს თუ არა მიწის ნაკვეთის/ნაკვეთების (მუდმივ ან დროებით საჯარო ან კერძო საკუთრებაში არსებულის) შესყიდვას?		✓
4	გამოიწვევს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება მოსავლის, ხეხილის და შინამეურნეობის ინფრასტრუქტურის (როგორცაა დამხმარე ნაგებობები, ღობე, არხი, ბეღელი, გარე საპირფარეშოები, სამზარეულო და ა.შ.) დროებით ან მუდმივ დანაკარგს?		✓
<p>თუ ზემოთ დასმულ ნებისმიერ კითხვაზე პასუხი არის „დიახ“ (გარდა პირველი კითხვისა) მაშინ უნდა ამოქმედდეს უსაფრთხოების პოლიტიკა OP/BP 4.12 არანებაყოფლობითი განსახლება, ხოლო შემარბილებელი ღონისძიებები უნდა განხორციელდეს OP/BP 4.12 -ს და განსახლების პოლიტიკის ჩარჩო დოკუმენტის მიხედვით.</p>			
კულტურული რესურსების უსაფრთხოების სკრინინგი		დიახ	არა
5	საჭიროებს თუ არა ქვე-პროექტის განხორციელება მიწის სამუშაოებს ისტორიული, არქეოლოგიური ან კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტების სიახლოვეს?	✓	
<p>თუ პასუხი მე-5 კითხვაზე არის „დიახ“ , მაშინ გამოყენებული უნდა იქნას მსოფლიო ბანკის უსაფრთხოების პოლიტიკა OP/BP 4.11 - ფიზიკური კულტურული რესურსები და შემთხვევით აღმოჩენილი ობიექტების მართვა უნდა განხორციელდეს OP/BP 4.11-ით და გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო დოკუმენტით განსაზღვრული პროცედურების შესაბამისად.</p>			

გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვა და გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა

1. შესავალი

1.1 ფონური ინფორმაცია

საქართველოს მთავრობამ 2010 წლის 25 ივნისს დაამტკიცა საქართველოს რეგიონული განვითარების 2010-2017 წწ. სახელმწიფო სტრატეგია (მთავრობის დადგენილება #172), რომელიც მომზადდა საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს მიერ. სტრატეგიის მთავარი მიზანია ხელშემწყობი გარემოს შექმნა რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისთვის და ცხოვრების დონის ამაღლება. აღნიშნული მიზანი მიღწეული უნდა იქნეს დაბალანსებული სოციალ-ეკონომიკური განვითარებით, გაზრდილი კონკურენტუნარიანობით და რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების დონის გათანაბრებით.

იმერეთში არსებული ტურისტული და სასოფლო-სამეურნეო პოტენციალის უკეთ გამოყენებისათვის და შიდა სოციალურ-ეკონომიკური უთანასწორობის შესამცირებლად, საქართველოს მთავრობამ თხოვნით მიმართა მსოფლიო ბანკს იმერეთის რეგიონული განვითარებისათვის ფინანსური მხარდაჭერის თაობაზე. საქართველოს მთავრობისა და მსოფლიო ბანკის მიერ ერთობლივად მომზადდა რეგიონული განვითარების მეორე პროექტი და მსოფლიო ბანკის მიერ გამოყოფილი იქნა სესხი მისი განხორციელებისათვის.

ქვე-პროექტი „კულტურული მემკვიდრეობის ზონის კეთილმოწყობა უბისას მონასტერთან“ არის რეგიონული განვითარების მეორე პროექტის ნაწილი, რომელიც მომზადდა, განხილულ იქნა, დამტკიცდა და ხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობისა და მსოფლიო ბანკის პოლიტიკების შესაბამისად.

მუნიციპალური განვითარების ფონდს (მგფ) დიდი გამოცდილება აქვს ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელებაში. ფონდს ქვეყნის მასშტაბით განხორციელებული აქვს მრავალი პროექტი, რომლებიც მოიცავს შენობების, წყალმომარაგებისა და საკანალიზაციო სისტემების, ელექტროენერჯის მიწოდებისა და გზების მშენებლობასა და რეაბილიტაციას. უნდა აღინიშნოს, რომ კახეთის რეგიონში ხორციელდება მსგავსი რეგიონალური განვითარების პროექტი (75 მილიონი აშშ დოლარი). მგფ-ის თანამშრომლებს უკვე მიღებული აქვთ მსგავსი პროექტების განხორციელების დამატებითი გამოცდილება.

1.2. ინსტიტუციონალური ჩარჩო

საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი არის საჯარო სამართლის იურიდიული პირი, რომლის მიზანია ხელი შეუწყოს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების ინსტიტუციონალურ და ფინანსურ

შესაძლებლობათა გაძლიერებას, ადგილობრივ ინფრასტრუქტურასა და მომსახურებაში სახსრების ინვესტირებას, ადგილობრივი მოსახლეობის ძირითადი ეკონომიკური და სოციალური მომსახურების მდგრად საფუძველზე გაუმჯობესებას. მუნიციპალური განვითარების ფონდი არის რეგიონული განვითარების მეორე პროექტის განმახორციელებელი ორგანიზაცია და პასუხისმგებელია მის ყოველდღიურ მართვაზე, გარემოსდაცვითი და სოციალური უსაფრთხოების პოლიტიკის განხორციელების ჩათვლით.

მუნიციპალური განვითარების ფონდი ამზადებს და მსოფლიო ბანკს წარუდგენს რეგიონული განვითარების პროექტის ფარგლებში ქვე-პროექტების შეფასების ანგარიშებს, რომელთაც თან ერთვის ქვე-პროექტის გარემოსდაცვითი და სოციალური უსაფრთხოების დოკუმენტები, როგორცაა გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვა გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმასთან ერთად ან გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა, რომელიც მომზადებულია მცირე სამშენებლო და სარეაბილიტაციო სამუშაოების გარემოსდაცვითი ღონისძიებების საკონტროლო სიის გამოყენებით, ასევე, საჭიროების შემთხვევაში, განსახლების სამოქმედო გეგმას.

ძირითადი დაინტერესებული მხარეები

გრანტის მიმღები/ მსესხებელი:	საქართველოს მთავრობა წარმოდგენილი ფინანსთა სამინისტროს მიერ
ადგილობრივი წარმომადგენლები =:	ქალაქ ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები
დაფინანსები წყარო:	მსოფლიო ბანკი და მუნიციპალური მთავრობა/საქართველოს მთავრობა
განმახორციელებელი სააგენტო:	საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდი

1.3 კანონმდებლობა და რეგულირებები

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ საქართველოს კანონის თანახმად (2008), ქვე-პროექტი არ საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვას.

ქვე-პროექტი უნდა განხორციელდეს მსოფლიო ბანკის უსაფრთხოების შემდეგი პოლიტიკების შესაბამისად:

- გარემოზე ზემოქმედების შეფასების პოლიტიკა (OP/BP 4.01)
- ფიზიკური კულტურული რესურსების პოლიტიკა (OP/BP 4.12).

აღნიშნული უსაფრთხოების პოლიტიკებისა და რეგიონული განვითარების მეორე პროექტის გარემოზე ზემოქმედების მართვის ჩარჩო დოკუმენტის შესაბამისად ქვე-პროექტი კლასიფიცირდა B(+) კატეგორიად და საჭიროებს გარემოზე ზემოქმედების მიმოხილვისა და გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის მომზადებას.

2. ქვეპროექტის აღწერა

უბისას მონასტრის კულტურული მემკვიდრეობის ზონის კეთილმოწყობის ქვეპროექტი ითვალისწინებს ტურისტული ინფრასტრუქტურისა და წყალმომარაგების სისტემის მოწყობას. უბისას მონასტერი მდებარეობს დასავლეთ საქართველოში იმერეთის რეგიონში, ხარაგაულის მუნიციპალიტეტში, თბილისიდან 175 კილომეტრში.

ქვე პროექტი მოიცავს:

- ვიზიტორთა ცენტრის მშენებლობას.
- მანქანების სადგომი ადგილის მოწყობას;
- მისასვლელი გზის რეაბილიტაციას;
- უბისას მონასტრისა და ვიზიტორთა ცენტრისთვის წყალმომარაგების სისტემის მოწყობას;
- ვიზიტორთა ცენტრში შიდა კანალიზაციის სისტემის და კანალიზაციის ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის მოწყობას.

ტურისტული ინფრასტრუქტურა მოეწყობა 2236 მ² ფართობის ტერიტორიაზე.

ვიზიტორთა ცენტრი იქნება ერთსართულიანი ნაგებობა (145.82მ²) რომელიც მოპირკეთდება ადგილობრივი ბუნებრივი თლილი ქვით. ცენტრში მოეწყობა ვიზიტორთა ოთახი (23.80მ²), ტუალეტები (22.24 მ²), ღია ტერასა (76.20 მ²), დახურული ტერასა (23.58 მ²). შენობა გათბება ელექტრო ენერჯით. მცირე ზომის საყრდენი კედელი აშენდება ავტომობილების სადგომის ტერიტორიის გამაგრებისათვის. ავტოსადგომი გათვალისწინებულია მსუბუქი ავტომობილებისა და ავტობუსებისათვის.

მიწის ნაკვეთები, რომლებზეც განთავსდება ვიზიტორთა ცენტრი და ავტოსადგომი, ასევე წყლის მიმღები, სატუმბი და საკანალიზაციო წყლების გამწმენდი, რეგისტრირებულია, როგორც ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის საკუთრება.

ტურისტული ინფრასტრუქტურის პროექტი შედგენილია კულტურული მემკვიდრეობის ეროვნული სააგენტოს ტექნიკური დავალების საფუძველზე.

ქვე-პროექტი მოიცავს უბისის მონასტერთან მისასვლელი გზის რეაბილიტაციას. კერძოდ გზის საფარის მოწყობას ასფალტო ბეტონის ფენით (სიგრძე 580 მ, სიგანე 6 მ), ასევე მოეწყობა სანიაღვრეები (1205მ), საყრდენი კედელი (252 მ) და ტროტუარი (580 მ). სანიაღვრე წყლები განიტვირთება მდინარე ძირულაში.

მონასტრის წყალმომარაგების სისტემა ამორტიზირებულია. არსებული წყარო ზაფხულში შრება. წყაროს დებეტი არ შეესაბამება წყლის მომხმარებლების მინიმალურ საჭიროებებს.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, ქვე-პროექტი მოიცავს უბისის მონასტრისა და ვიზიტორთა ცენტრის წყალმომარეგების სისტემის მოწყობას. წყალის მოწოდება მოხდება მდინარე ძირულადან. ჰორიზონტალური წყალმიმღები განთავსდება მდინარე ძირულას ნაპირზე, მდინარიდან დაახლოებით 80 მ მანძილზე. დრენაჟირებული წყალი პოლიეთილენის მილით მიეწოდება უჟანგავ ფოლადის რეზერვუარს ($V=25\text{m}^3$). რეზერვუარიდან წყალი პოლიეთილენის თვითდინების მილით მიეწოდება ვიზიტორთა ცენტრს და მონასტერს. წყალმიმღებთან მოეწყობა საქლორატორო სადგური. სასმელი წყლის დეზინფექცია მოხდება კირქლორით.

მდინარე ძირულას ნაპირზე, მდინარიდან დაახლოებით 140 მეტრში, დატბორვის ზონის ზედა ნიშნულზე მოეწყობა საკანალიზაციო წყლების ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობა სიმძლავრით $Q=2 \text{ მ}^3/24\text{სთ}$. გაწმენდილი საკანალიზაციო წყალი ჩაედინება მდინარე ძირულაში.

ჰორიზონტალური წყალმიმღების, წყლის რეზერვუარის და საკანალიზაციო წყლების გამწმენდი ნაგებობის ტერიტორიები შემოიფარგლება მავთულის ღობით.

3. არსებული გარემო

უბისას მონასტერი მდებარეობს ხარაგაულის მუნიციპალიტეტში, იმერეთის რეგიონში, თბილისიდან 175 კილომეტრში.

ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი მდებარეობს საქართველოს ცენტრალურ ნაწილში, ზღვის დონიდან 285-2642 მეტრზე, რელიეფი არის მთიანი, მუნიციპალიტეტის ტერიტორია მოიცავს 91,3 ათას ჰექტარს.

მუნიციპალიტეტის დაბლობ ნაწილში კლიმატი სუბტროპიკულია, ზამთარი ცივი, ზაფხული ცხელი. საშუალო წლიური ტემპერატურა არია 14°C , იანვარში ტემპერატურა $3,7-4,3^{\circ}\text{C}$, ხოლო აგვისტოში 24°C . ნალექების წლიური საშუალო რაოდენობა შეადგენს 1190 მმ-ს.

ქვე-პროექტის ადგილი გეოლოგიურად ფორმირებულია ადრეული, გვიანი და სეგმენტირებული მეოთხეული დეპოზიტებისგან. ადრეული მეოთხეული დეპოზიტი წარმოდგენილია ღორღით, ქვიშით და თიხით, ქვიშა და თიხა გვხვდება მდინარეების მაღალ ტერასებზე.

საქართველოს ტერიტორიის ჰიდრო-გეოლოგიური ზონირების მიხედვით, ეს ტერიტორია მდებარეობს არტეზიული აუზის საზღვარზე, არგვეთის დაბლობ რეგიონში, ნაპრალოვანი, ნაპრალოვან-კარსტული და ძირულას მასივის ნაპრალის და ნაპრალოვან-კარსტული გრუნტის წყლის უბანზე. ამ ტერიტორიის ჰიდრო გეოლოგიური მდგომარეობა ხასიათდება არგვეთის დაბლობის, ნაპრალოვანი, ნაპრალოვან-კარსტული და წყლის არტეზიული აუზის რეგიონისათვის დამახასიათებელი ჰიდრო გეოლოგიური ფორმაციებით. ამ რეგიონში წარმოდგენილია

ადრეული ცარცული, გვიანდელი ცარცული და ალუვიური ქვიშა-ქვის მასივების ჰორიზონტები. ნაპრალოვანი და ნაპრალოვან-კარსტული ტიპის გრუნტის წყლები ხასიათდებიან დაბალი მინერალიზაციის დონით, შეიცავენ სულფატ-ჰიდროკარბონატს. ჰორიზონტი არ გამოირჩევა მაღალი წყლით.

უბისას მონასტერი მდებარეობს მდინარე ძირულას მარჯვენა ნაპირზე. მდინარის სიგრძე 83 კილომეტრია. მდინარის წყალშემკრების ფართობია 1270 კმ². მდინარის წლიური საშუალო ჩამონადენია 20,9 მ³/წმ. მდინარე იკვებება ნალექებით და მიწისქვეშა წყლებით. გაზაფხულის წყალდიდობები იწყება აპრილში და გრძელდება მაისის ბოლომდე. სექტემბერში მდინარის დონე იკლებს და არის უმდაბლესი.

ნიადაგი ყავისფერი და ალუვიური ტიპისაა.

სოფელი უბისას გარშემო შერეული ფოთლოვანი ტყეა, სადაც გვხვდება შემდეგი სახეობები: რცხილა, წიფელი, მუხა, კუნელი, წაბლი.

ქვე-პროექტის ტერიტორია წარმოადგენს ძლიერ მოდიფიცირებულ ლანდშაფტს, რომელიც დაფარულია მეორადი ბალახოვანი მცენარეულობით. ტერიტორიის სიახლოვეს არის რამდენიმე ალვის ხე.

სოფელი უბისას, სადაც მდებარეობს უბისას მონასტერი, ეკუთვნის ბორითის თემს. სოფელი განთავსებულია მდინარე ძირულას ორივე მხარეს, ზღვის დონიდან 320 მეტრზე, ქალაქ ხარაგაულიდან 11 კილომეტრში. სოფელში არის დაწყებითი სკოლა, მოსახლეობის რაოდენობა კი შეადგენს 400 მაცხოვრებელს. სოფელში გადის თბილისი-სენაკის გზატკეცილი. ძირითადი შემოსავლის წყაროა სიმინდი, ლობიო და ბოსტნეული. რამდენიმე ოჯახს აქვს კვების ობიექტები გზატკეცილის გასწვრივ.

მდინარე ძირულას ნაპირზე სოფელ უბისას გარეუბანში მდებარეობს უბისას უძველესი სამონასტრო კომპლექსის წმ. გიორგის ეკლესია (IX საუკუნე), რომლის დაარსებაც უკავშირდება გრიგოლ ხანძთელის სახელს. კომპლექსში შედის ასევე ოთხ სართულიანი კოშკი - მესვეტის საცხოვრებელი (1141 წელი), უძველესი გალავნის ნანგრევები (XII საუკუნე), შენობის მოგვიანებითი დანამატი (XVI საუკუნე) სამრეკლო და საყოფაცხოვრებო ნაგებობები. ეკლესია და კოშკი აშენებულია ფოროვანი ყვითელი ფერის შირიმის ქვით. ფასადებს თითქმის აღარ აქვს შერჩენილი ორნამენტები. უბისას განსაკუთრებულად განთქმულია XIV საუკუნის ფრესკებით. ასამბლესი ღირშესანიშნაობაა მხატვარ გერასიმეს ნამუშევრები, შესრულებული დამიანეს ხელმძღვანელობით. შეიმჩნევა თავად შემსრულებლის და ბიზანტიური მხატვრობის დამახასიათებელი შტრიხები. ასევე შეინიშნება სხვა მხატვრის კვალი. საკმაოდ კარგადაა შენახული ფრესკები კედლებსა და თაღზე. იგი აგრძელებს ქართულ მონუმენტურ მხატვრობის ტრადიციას (ფერები, იკონოგრაფული დეტალები), მეორეს მხრივ კი ამჟღავნებს პალეო-ლოგოს ხელოვნების ძეგლებთან მჭიდრო კავშირს.

4. პოტენციური ზეგავლენის ანალიზი

4.1 სამშენებლო ფაზა

4.1.1 სოციალური ზეგავლენა

- სოციალური საკითხების ზოგადი მომიხილვა: სოციალურ გარემოზე მნიშვნელოვანი ზეგავლენა მოსალოდნელი არ არის, როგორცაა ადგილობრივი დემოგრაფიული სტრუქტურის შეცვლა, ახალმოსახლეობის ნაკადი, მეორადი განვითარება, სამუშაო შესაძლებლობები და შიდსთან დაკავშირებული რისკების ზრდა;
- განსახლების საკითხები: ქვე-პროექტი არ ითვალისწინებს კერძო საკუთრებაში არსებული მიწის ნაკვეთების შესყიდვას, არ არის მოსალოდნელი პერმანენტული ზეგავლენა კერძო ან იჯარით გაცემულ სასოფლო-სამეურნეო მიწებზე, კერძო საკუთრებაზე ან ბიზნესზე.
- დასაქმების შესაძლებლობის შექმნა: მოსალოდნელია შეზღუდული და დროებითი დადებითი ზეგავლენა მშენებლობის ფაზაში და მცირე ოპერირების ფაზაში.
- ხმაურთან, გამონაბოლქვთან და ვიბრაციასთან დაკავშირებული ჯანმრთელობის საკითხები: შეზღუდული და დროებითი.
- სატრანსპორტო მოძრაობის დარღვევა: ქვე-პროექტთან დაკავშირებული სატრანსპორტო მოძრაობების შედეგად, დროებით შეიზღუდება ადგილობრივი სატრანსპორტო მოძრაობა.
- უსაფრთხოება და წვდომა: ქვე-პროექტის ფარგლებში სამუშაოების მიმდინარეობისას შეიზღუდება სარეაბილიტაციო ობიექტის მიმდებარე ტერიტორიებზე მისასვლელი და არ ემუქრება საფრთხე არც ტრანსპორტის მოძრაობას და არც ფეხით მოსიარულეებს.

4.1.2. ფიზიკური ზეგავლენა კულტურულ მემკვიდრეობაზე

ქვე პროექტის განხორციელება მოხდება კულტურული მემკვიდრეობის ტერიტორიის გარშემო. არ იგეგმება სამუშაოები მონასტრის შენობის სტრუქტურულ ელემენტებთან დაკავშირებით. აქედან გამომდინარე უარყოფითი რისკების ზეგავლენა სტრუქტურულ მთლიანობასა და მის ისტორიულ ღირებულებაზე მინიმალურია.

ქვეპროექტის განხორციელებისათვის საჭირო მიწის სამუშაოების მოცულობა მცირეა. მიუხედავად ამისა, არსებობს არქეოლოგიური ობიექტების აღმოჩენის ალბათობა. ამგვარ შემთხვევებში მყისიერად შეჩერდება სამუშაოები და მოხდება საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს წერილობითი ინფორმირება, ხოლო სამუშაოები განახლდება საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს ოფიციალური ნებართვის საფუძველზე.

4.1.3 გარემოზე ზეგავლენა

სამშენებლო მასალებისა და ნარჩენების არასწორმა მართვამ, შენახვამ, გამოყენებამ და საბოლოო განთავსებამ შეიძლება გამოიწვიოს სამშენებლო ტერიტორიასა და მის მიმდებარედ წყლისა და ნიადაგის დაბინძურების რისკი. მანქანა-დანადგარების არასწორმა მოვლა-პატრონობამ და საწვავით გამართვამ ასევე შეიძლება გამოიწვიოს

მიწისა და, გარკვეულწილად, წყლის (სეზონური ნიაღვრები) დაბინძურების რისკი, თუმცა, ამ უკანასკნელის ალბათობა მცირეა.

ნიადაგის დაბინძურება

ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი სამუშაოებით დაბინძურების პოტენციური წყაროები შეიძლება იყოს:

- დიზელის საწვავი, ზეთები, სამუხრუჭე სითხე, ანტიფრიზი (დაღვრა/გაჟონვა მანქანა/დანადგარებიდან);
- ცემენტი, ბეტონი და სხვა დამაბინძურებლები;
- სამშენებლო ნარჩენები (შესაფუთი მასალები, ქვები, ხრეში, ცემენტის, ბეტონის, ხის და სხვა მასალების ნარჩენები).

წყლის დაბინძურება

წყლების დაბინძურება შეიძლება მოხდეს სხვადასხვა წყაროებიდან:

- საწვავის, ზეთების ან სხვა სახიფათო ნივთიერებების დაღვრა, განსაკუთრებით საწვავით გამართვის ან მანქანა-დანადგარების შეკეთების სამუშაოების დროს;
- ექსკავაციის შედეგად წარმოქმნილი შლამიანი წყლებით;
- სანიაღვრე წყლებში არსებული შლამით;
- მანქანა-დანადგარების გარეცხვისას;
- დაბინძურებული მიწის ან გრუნტის წყლების ზემოქმედებით;
- ზედაპირულ და/ან გრუნტის წყლებზე ქლორის შემცველი ნარჩენი წყლით, რომელიც წარმოიქმნება ახლად დამონტაჟებული წყალმომარაგების სისტემის დეზინფექციის შედეგად.

მოსალოდნელია დაღვრების სწრაფი ჩადინება წყლის ობიექტებში, რის შემდეგაც ძნელი იქნება დაბინძურების ლოკალიზება, და გაიზრდება ქვემო დინებაში უფრო დიდი ფართობის დაბინძურების რისკი. ამიტომ მნიშვნელოვანია ლოკალიზების ღონისძიებების დაუყოვნებლივ გატარება წყლის დაბინძურების რისკის წარმოქმნის შემთხვევაში.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის შემდგომ გამიშვლებული გრუნტი წვიმიან ამინდში შეიძლება ჩაირეცხოს სამუშაოების განხორციელების ადგილიდან.

ჰაერის დაბინძურება და ხმაური

ჰაერის დაბინძურების სავარაუდო ზეგავლენა მცირეა. ჰაერის დაბინძურება შეიძლება გამოიწვიოს მანქანა-დანადგარების მოძრაობამ/მუშაობამ ქვე-პროექტის ტერიტორიაზე და მასალების/ნარჩენების ტრანსპორტირებისას. ზემოქმედების წყაროები შეიძლება იყოს:

- მძიმე ტექნიკის მუშაობით გამოწვეული ხმაური და ვიბრაცია;
- გამონაბოლქვი (სატრანსპორტო საშუალებებიდან, ბულდოზერებისაგან, ექსკავატორებისაგან);
- მტვერი.

სამშენებლო ნარჩენები

ინერტული სამშენებლო ნარჩენები

სამშენებლო სამუშაოებისას მოსალოდნელია შემდეგი სახის ინერტული სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა:

- ბუნებრივი მასალები (გრუნტი, ქვები);
- არასახიფათო ნივთიერებებით დაბინძურებული ნიადაგი;

არასახიფათო სამშენებლო ნარჩენები

არასახიფათო სამშენებლო ნარჩენები შეიძლება მოიცავდეს შესაფუთ მასალას და რკინის (ჯართი, მავთული) ნარჩენებს, რომელთა წარმოქმნა მცირე ოდენობითაა მოსალოდნელი.

სახიფათო სამშენებლო ნარჩენები

მოსალოდნელია მცირე რაოდენობით სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა მანქანა-დანადგარების ტექნიკური მომსახურების სამუშაოების შედეგად, როგორცაა:

- თხევადი საწვავი;
- ზეთები, ჰიდრავლიკური სითხე;
- ქიმიურ ნივთიერებების, მაგ. ანტიფრიზი;
- დაბინძურებული ნიადაგი;
- გაჟონვის საწინააღმდეგო მასალები, რომლებიც გამოყენებული იქნა ზეთისა და ქიმიური ნივთიერებების შესაწოვად;
- მანქანის/ძრავის ფილტრის კარტრიჯები;
- ზეთიანი ტილოები, ნახმარი ფილტრები, დაბინძურებული ნიადაგი და ა.შ.

ტრანსპორტთან დაკავშირებული ზეგავლენა

შესაძლოა ადგილი იქნეს შემდეგი სახის ზეგავლენებს: სატრანსპორტო საცობების წარმოქმნა, ჰაერის დაბინძურება გამონახობლებით, გზების ატალახება, ტრანსპორტის საწვავით გამართვის ან ტექნიკური მომსახურების დროს დაბინძურება.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დაკარგვა მისი მოჭრის გამო

ნიადაგის საფარის ზედა ფენის დანაკარგებს მისი მოჭრის შედეგად შეიძლება ადგილი ექნეს მისი არასწორის შენახვისა და რეკულტივაციის შედეგად გადარეცხვის გამო.

პოტენციური ზეგავლენა მცენარეულ საფარზე, ფაუნასა და ლანდშაფტზე

წყალმომარაგების სისტემის ზოგიერთი ელემენტი (წყაროს კაპტაჟი, საქლორატორო, მილების მონაკვეთები) განთავსდება სახელმწიფო ტყის ფონდის მიწაზე, ტყით დაფარულ ტერიტორიაზე. მრავალწლოვანი ხეები განთავსებულია ტერიტორიაზე, სადაც უნდა მოეწყოს ტურისტული ინფრასტრუქტურა, ასევე გზის გასწვრივ, რომლის რეაბილიტაცია დაგეგმილია ქვე-პროექტის ფარგლებში. სატუმბო სადგური, რეზერვუარი და საქლორატორო უნდა განთავსდეს ბუჩქნარით დაფარულ ტერიტორიაზე, რომლის მოჭრაც იქნება საჭირო. მრავალწლოვანი ხე-მცენარეების დაზიანების (განსაკუთრებით მათი ფესვთა სისტემის) აცილების მიზნით უნდა განხორციელდეს სპეციალური ღონისძიებები. ხეების ტოტების შეჭრა (საჭიროების

შემთხვევაში და ტერიტორიის გასუფთავება ბიჭქნარისაგან უნდა შეთანხმდეს ადგილობრივ ადმინისტრაციასთან წერილობით.

ქვე-პროექტის განხორციელება არ გამოიწვევს არსებული ლანდშაფტის მნიშვნელოვან ცვლილებას. თავდაპირველი რელიეფი იქნება აღდგენილი სამუშაოების დასრულების შემდგომ.

4.2 ოპერირების ფაზა

ვიზიტორთა ცენტრის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული პოტენციური ზეგავლენებია:

- ტურისტული ნაკადის ზრდა გამოიწვევს ნარჩენების წარმოქმნისა და ხმაურის დონის ზრდას;
- კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის მიმდებარე ტერიტორიაზე გაიზრდება სატრანსპორტო მოძრაობა, რაც, თავის მხრივ, გამოიწვევს ხმაურისა და გამონაბოლქვის გაზრდას, საჭირო გახდება ტრანსპორტის უსაფრთხო მოძრაობის უზრუნველყოფის გაძლიერება;
- მონასტერის ტერიტორიაზე ტურისტული ტურების განხორციელებისას შეიძლება წარმოიქმნას კონფლიქტები ადგილობრივ ტრადიციებთან და რელიგიური ხასიათის შეზღუდვებთან.

სასმელი წყლის დაქლორვის პოტენციური რისკები უკავშირდება დაქლორვის პროცესის დარღვევას, როდესაც:

- ხდება კირ ქლორის არასათანადო ტრანსპორტირება, შენახვა და გამოყენება, რაც ზიანს მიაყენებს პერსონალის ჯანმრთელობას და გამოიწვევს კირ ქლორის დოზის გადაჭარბებას სასმელ წყალში.
- დაქლორვის პროცესის შეჩერება.

დადებითი სოციალური ზეგავლენა უკავშირდება ტურისტული ინფრასტრუქტურის გაზრდას, რასაც დასაქმების მხრივ დადებითი გავლენა ექნება ადგილობრივი მოსახლეობაზე.

5. შემარბილებელი ღონისძიებები

გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა მომზადებული იქნა, რათა უზრუნველყოს გარემოზე ქვე-პროექტის უარყოფითი ზეგავლენის მინიმუმადე შემცირება.

5.1 სამშენებლო ფაზა

კონტრაქტორს მოეთხოვება:

1. სამშენებლო მასალის მოპოვება მხოლოდ ლიცენზირებული მომწოდებლისგან.

2. თუ კონტრაქტორს სურვილი აქვს მასალა მოიპოვოს კარიერიდან ან მდინარის კალაპოტიდან (ვიდრე ეს მასალები შეისყიდოს სხვა მომწოდებლისგან), მაშინ მან ინერტული მასალების ამოღებაზე უნდა მოიპოვოს ლიცენზია.
3. თუ კონტრაქტორს სურს ამუშაოს თავისი ასფალტის ქარხანა (ვიდრე შეისყიდოს ეს მასალა სხვა მომწოდებლისგან) ასეთ შემთხვევაში მან უნდა მოიპოვოს გარემოსდაცვითი ნებართვა.
4. თუ კონტრაქტორს სურს აამუშაოს საკუთარი ბეტონის ქარხანა (ვიდრე შეისყიდოს ეს მასალა სხვა მომწოდებლისგან) ასეთ შემთხვევაში მან უნდა მოამზადოს ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროს აღწერის ტექნიკური ანგარიში და შეათანხმოს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროსთან.
5. სამშენებლო ნარჩენების განთავსება უნდა მოხდეს უახლოეს მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე წერილობითი შეთანხმების საფუძველზე მუნიციპალიტეტის მიერ გამოყოფილ და ზედამხედველ კომპანიასთან შეთანხმებულ ადგილზე. წარმოდგენილი უნდა იქნეს შეთანხმებულ ადგილზე ნარჩენების განთავსების დამადასტურებელი დოკუმენტები.
6. სამუშაოების დაწყებამდე კონტრაქტორმა მუნიციპალური განვითარების ფონდში უნდა წარადგინოს ზემოთ მითითებული დოკუმენტები.

სამშენებლო პროცესში გათვალისწინებული უნდა იქნას რიგი შეზღუდვები და შემამსუბუქებელი ზომები:

1. ტექნიკის მოძრაობა ნებადართულია მხოლოდ წინასწარ შეთანხმებული მარშრუტით;
2. შეზღუდულია ტრანსპორტის მოძრაობის მაქსიმალური დასაშვები სიჩქარე;
3. შეზღუდულია ტექნიკის მოძრაობის სიხშირე;
4. სამშენებლო ადგილზე იკრძალება სახიფათო ნარჩენების უკონტროლო შენახვა;
5. სამშენებლო ადგილიდან ყოველდღიურად უნდა იქნეს გატანილი საყოფაცხოვრებო ნარჩენები;
6. ქვე-პროექტის ტერიტორიის მიმდებარედ არსებული ხე-მცენარეები უნდა იქნეს მონიშნული, შემოფარგლული, მათი ფესვთა სისტემა დაცული და თავიდან უნდა იქნეს აცილებული ამ მცენარეთა დაზიანება;
7. სამშენებლო სამუშაოების პროცესში განსაკუთრებით კი მიწის ექსკავაციისას, რაიმე არქეოლოგიური ობიექტის აღმოჩენის შემთხვევაში, სარეაბილიტაციო სამუშაოები უნდა შეჩერდეს, აღნიშნულის შესახებ დაუყონებლივ უნდა ეცნობოს მუნიციპალური განვითარების ფონდსა და კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს და სამუშაოები განახლდეს მხოლოდ შესაბამისი ნებართვის საფუძველზე.

ხმაური

ხმაურის შესამცირებლად შემდეგი ზომები იქნება გამოყენებული:

- ინერტული მასალების და სხვა სამშენებლო მასალების ტრანსპორტირებისას მარშრუტი უნდა იყოს შეთანხმებული შესაბამის რეგიონალურ სამსახურებთან, რაც ხელს შეუწყობს, რომ ადგილი არ ჰქონდეს გზების სატვირთო ავტომობილებით გადატვირთვას და ნებადართული სატრანსპორტე მოძრაობის ინტენსივობის დარღვევას.
- განისაზღვრება მანქანების მოძრაობის ნებადართული ინტენსივობა და სიჩქარე.
- გამოყენებულ იქნება ტექნიკის სათანადო კონტროლი და მოვლა-შენახვის პრაქტიკა, რათა ადგილი არ ექნეს დაზიანებული ნაწილების შედეგად ხმაურის დონის გაზრდას;
- სამუშაოები უნდა განხორციელდეს მხოლოდ დღის საათებში.

დაბინძურების პრევენცია

წყლების/ ნიადაგის დაბინძურების პრევენციისთვის სამშენებლო ადგილზე უნდა განხორციელდეს შემდეგი ღონისძიებები:

- არ უნდა იქნეს დაშვებული მანქანების მოძრაობა კალაპოტებში;
- მანქანა-დანადგარები უნდა შემოწმდეს რეგულარულად, რათა არ მოხდეს საწვავის ან საპოხი მასალის გაჟონვა. მანქანა-დანადგარების მუშაობისას მინიმუმამდე უნდა შემცირდეს საწვავის/ზეთების დაღვრის/გაჟონვის რისკები; მანქანების ტექნიკური მომსახურება, შეკეთება, რეცხვა, საცხის მოშორება შესაძლებელია ამისათვის სპეციალურად გამოყოფილ ადგილზე, შესაბამისი საფარით და საწრეტით. მანქანების ტექნიკური მომსახურების ადგილები უნდა განთავსდეს მდინარის კალაპოტიდან 50 მეტრში;
- საპოხი მასალა, საწვავი და გამსხნელები უნდა ინახებოდეს და მათი გამოყენება მოხდეს მხოლოდ გამოყოფილ ადგილზე, შესაბამისი საფარით და საწრეტით; აღნიშნული მასალების შენახვა აკრძალულია კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის ახლოს; მასალების შენახვის ადგილი უნდა იქნეს გადახურული;
- სამშენებლო მოედანზე ხელმისაწვდომი უნდა იყოს დაღვრის შემთხვევაში შემკავებელი მასალები (სორბენტები, ქვიშა, ნახერხი);
- კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტის სიახლოვეს აკრძალულია საწვავის, ზეთების, საცხების შენახვა და მანქანების ტექნიკური მომსახურება, შეკეთება, რეცხვა, საცხის მოშორება, საწვავით გამართვა;
- სამშენებლო მასალები უნდა ინახებოდეს სპეციალურად გამოყოფილ ადგილას და უნდა იყოს გადახურული, დაცული გადარეცხვისაგან წვიმის დროს.
- არ უნდა მოხდეს ცემენტის ან ბეტონის ნარჩენების ჩარეცხვა/ჩაყრა ნებისმიერ წყლის ობიექტში.

ახლად დამონტაჟებული მილსადენების და რეზერვუარების გარეცხვა და დეზინფექციის შემდგომ სადეზინფექციო ხსნარი, კონტრაქტორის მიერ, უნდა განეიტრალდეს გარემოში გაშვებამდე, რათა თავიდან იქნას აცილებული ხმელეთის ან წყლის ორგანიზმებზე ზემოქმედება. ქლორით დეზინფექტირებისას ეს შესაძლებელია ნატრიუმის ჰიდროსულფატის გამოყენებით, რომლის დოზა ზუსტად უნდა იქნეს შერჩეული.

კონტრაქტორის მიერ ნეიტრალიზირებული წყლის გარემოში გაშვება შეთანხმდება ადგილობრივ მუნიციპალიტეტთან.

გრუნტის და ქვა ღორღის გატანა

ნარჩენი ქვები, გრუნტი ან ღორღი შესაძლოა გამოყენებული მეორადად. ხელმისაწვდომობა მასალებზე უნდა შეთანხმდეს ადგილობრივ თვითმმართველობის ორგანოებთან ადგილობრივ თემთან კონსულტაციით. გამოუყენებელი ნარჩენი ქვების, გრუნტის ან ღორღის საბოლოო განთავსება უნდა მოხდეს მუნიციპალიტეტის გამგეობასთან წერილობით შეთანხმებულ ადგილზე.

ნარჩენების მართვა

სამშენებლო ნარჩენები ხშირად უნდა იქნეს გატანილი ქვე-პროექტის განხორციელების ტერიტორიიდან და ტერიტორია უნდა იქნეს მოწესრიგებული. უნდა მოეწყოს სამშენებლო ნარჩენების დროებითი განთავსების ადგილი, რომელიც დაცული უნდა იყოს გადარეცხვისაგან.

სამშენებლო ნარჩენების განთავსება უნდა მოხდეს უახლოეს მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე წერილობითი შეთანხმების საფუძველზე მუნიციპალიტეტის მიერ გამოყოფილ და ზედამხედველ კომპანიასთან შეთანხმებულ ადგილზე.

საყოფაცხოვრებო ნარჩენები, როგორცაა საკვების ნარჩენები, პლასტმასისა და მინის ბოთლები და ა.შ. უნდა მოთავსდეს კონტეინერებში გატანილი იქნეს ყოველდღიურად.

იკრძალება ნარჩენების დაწვა.

წარმოდგენილი უნდა იქნეს შეთანხმებულ ადგილზე ნარჩენების განთავსების დამადასტურებელი დოკუმენტები.

მტვერი და გამონახოლქვი

მანქანა-დანადგარები უნდა იყოს გამართულ მდგომარეობაში, რომ არ მოხდეს მუშა-ხელისა და ადგილობრივი მოსახლეობის შეწუხება გამონახოლქვით. უნდა განხორციელდეს მანქანა-დანადგარების რეგულარული ტექნიკური მომსახურება, გაუმართაობის გამო გამონახოლქვის გაზრდის თავიდან ასაცილებლად.

მშრალ პირობებში, როცა შესაძლოა წარმოიშვას მტვრის დიდი რაოდენობა, გატარებული უნდა იქნეს შემდეგი ზომები:

- მასალებისა და ნარჩენების ჩამოტვირთვა წყლის გამაფრქვევლების გამოყენებით;
- სამშენებლო მასალების და ყრილების გადახურვა;
- ტრასპორტირება მხოლოდ დადგენილ მარშრუტით და სიჩქარის შემცირება; ტრანსპორტირება არ უნდა მოხდეს პიკის საათებში;
- მასალებისა და ნარჩენების ტრანსპორტირება უნდა მოხდეს დახურული ტრანსპორტით. სამშენებლო ტერიტორია უნდა მოირწყას;

- მუშები აღჭურვილი უნდა იქნენ მტვრისაგან პერსონალური დაცვის საშუალებებით;
- დემონტაჟის სამუშაოების დროს ტერიტორია უნდა დატენიანდეს ან დამონტაჟდეს მტვრის შემაკავებლები;
- გარემო (ტროტუარები, გზები) თავისუფალი უნდა იყოს წარმოქმნილი ნამსხვრევებისაგან;
- აკრძალულია სამშენებლო მასალების ან ნარჩენების დაწვა,
- აკრძალულია მანქანების და მძიმე ტექნიკის დაუტვირთავი მუშაობა.

გრუნტის (ქვე-ნიადაგის) დასაწყოება

გრუნტის ქვედა ფენის დასაწყოება უნდა მოხდეს არა უმეტეს 3 მ სიმაღლის გროვებად, რომელთა გვერდების დახრილობის კუთხე არ აღემატება 60°-ს. ამასთან, გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი:

- დასაწყოების ადგილი იმგვარად უნდა იქნეს შერჩეული, რომ არ მოხდეს მისი დატკეპვნა ტექნიკის მოძრაობის შედეგად ან დაბინძურება სხვა მასალებით;
- გრუნტი გამოყოფილი უნდა იქნეს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენისაგან.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა, შენახვა და აღდგენა

სამუშაოების დაწყებამდე კონტრაქტორმა უნდა უზრუნველყოს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა და მისი შენახვა სპეციალურად გამოყოფილ ადგილას. დასაწყოებული ნიადაგის ხარისხი დაცული უნდა იქნას გაუარესებისაგან, გადარეცხვისაგან, გაბნევისაგან და სამუშაოების დასრულების შემდგომ გამოყენებული იქნეს მიზნობრივად.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა არ შეიძლება თუ გაყინულია მიწის ზედა ფენა, ასევე წვიმიან ამინდში, ან თუ ნიადაგი გაჯერებულია ან მისი მოხსნა გამოიწვევს სტრუქტურის დარღვევას.

ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დასაწყოება უნდა მოხდეს არაუმეტეს 2 მეტრი სიმაღლის გროვებად, რომლის გვერდის დახრილობის კუთხე არ აღემატება 45°-ს. ნიადაგის დასაწყოების ადგილის შერჩევისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემდეგი:

- დასაწყოების ადგილი ისე უნდა იყოს შერჩეული, რომ არ მოხდეს ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის ჩამოშლა, დატკეპვნა ტექნიკის მოძრაობის შედეგად, ასევე დაბინძურება სხვა მასალებით.
 - ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა გამოყოფილი უნდა იქნეს გრუნტისაგან (ნიადაგის ქვედა ფენისაგან);
 - დაუშვებელია ნიადაგის დასაწყოება მდინარიდან/წყლის ნაკადებიდან 25 მეტრზე ნაკლებ მანძილზე, ადგილმდებარეობის ტოპოგრაფიის თავისებურების გათვალისწინებით;

- დაუშვებელია ნიადაგის დასაწყობება ადგილებში, რომლის დატბორვის რისკიც არსებობს.
- საჭიროების შემთხვევაში კონტრაქტორმა უნდა განახორციელოს დასაწყობებული ნიადაგის ეროზიის საწინააღმდეგო ღონისძიებები, როგორცაა ეროზიის საწინააღმდეგო საფარის მოწყობა, ზედაპირის დატკეპნა და/ან დაგრუნტვა. დასაწყობებული ნიადაგი დაცული უნდა იქნეს წყლის ნაკადით ჩარეცხვისაგან ბერმების ან მისი ექვივალენტის მოწყობით გროვების ირგვლივ, საჭიროებისამებრ.

დასაწყობებული ნიადაგი გამოყენებული უნდა იქნეს ტერიტორიის რეკულტივაციისათვის სამუშაოების დასრულებისთანავე.

მიმდებარე ლანდშაფტის და მცენარეების დაცვა

კონტრაქტორმა სამუშაოების დაწყებამდე უნდა მონიშნოს წყალმომარაგებისა და საკანალიზაციო სისტემის მილსადენების მარშრუტი შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე სპეციალისტის მონაწილეობით, რათა თავიდან იქნეს აცილებული ხეების მოჭრა.

სამშენებლო საქმიანობების განხორციელების ადგილებსა და მიმდებარედ არსებული ხე-მცენარეები უნდა იქნეს მონიშნული და შემოსაზღვრული ღობით, მათი ფესვთა სისტემა უნდა იქნეს დაცული დაზიანებისაგან.

სამშენებლო საქმიანობების მიმდებარედ არსებულ მცენარეებზე ზეგავლენა უნდა იქნეს შემცირებული შესაბამისი ღონისძიებების გატარებით, რომელიც მოიცავს (მაგრამ არ შემოიფარგლება) შემდეგ ღონისძიებებს:

- ხეების ირგვლივ ნიადაგის ძლიერ დატკეპვნის ასაცილებლად საფარის გამოყენება;
- ხეების შემოღობვა;
- სამშენებლო სამუშაოები უნდა გაკონტროლდეს ყველა ხის მახლობლად. ხეებთან არ უნდა განთავსდეს მძიმე მასალები ან ტექნიკა, ხოლო ტრანსპორტის მოძრაობა უნდა გაკონტროლდეს
- ნებისმიერი ხე, რომელიც დაზიანდება ან მოიჭრება ან გახმება მშენებლობის შედეგად, მგფ-თან შეთანხმებით უნდა იქნას ჩანაცვლებული სათანადო რაოდენობის ნერგებით;
- ტრანსპორტის მოძრაობა მკაცრად უნდა იქნეს შეზღუდული მისასვლელი გზების ფარგლებში, უნდა მოეწყოს სატრანსპორტო საშუალებებისათვის მოსახვევი ჯიხვები;
- ყველა მომუშავეს მკაცრად უნდა აეკრძალოს მცენარეული მასალების მოპოვება, ნარჩენების გადაყრა ან სხვა ნებისმიერი ქმედება, რომელიც ზიანს მიაყენებს მიმდებარე ლანდშაფტს.

**შემამსუბუქებელი ზომები სამშენებლო ადგილის უსაფრთხო
ხელმისაწვდომობისთვის**

ეროვნული ნორმების შესაბამისად კონტრაქტორი უზრუნველყოფს სამშენებლო ადგილის სათანადოდ დაცვას და მშენებლობასთან დაკავშირებული სატრანსპორტო მოძრაობის დარეგულირებას. ეს მოიცავს (მაგრამ არ შემოიფარგლება) შემდეგ ღონისძიებებს:

- გზის მაჩვენებლების, გამაფრთხილებელი ნიშნების, ბარიერების განთავსებას. სამშენებლო ტერიტორია იქნება მკაფიოდ შესამჩნევი, ხოლო პოტენციური რისკების შესახებ მოხდება საზოგადოების გაფრთხილება.
- ვიზიტორებისთვის უნდა მოეწყოს ალტერნატიული უსაფრთხო ტროტუარი;
- სამშენებლო ადგილები და ყველა თხრილი უნდა იქნეს შემოღობილი და სათანადოდ დაცული უნებართვო შესვლისაგან, განსაკუთრებით ბავშვებისთვის;
- უნდა მოეწყოს სათანადო განათება და განთავსდეს უსაფრთხოების ნიშნები.

მოხდება სამუშაო საათების ადგილობრივ სატრანსპორტო მოძრაობის სქემასთან მორგება, მასალებისა და ნარჩენების ტრანსპორტირება არ უნდა მოხდეს პიკის საათებში ან პირუტყვის გადაადგილების დროს.

5.2 სამუშაო ფაზა

ვიზიტორთა გაზრდილი რაოდენობის შედეგად წარმოქმნილი ნაჩენების გაზრდილი რაოდენობის სათანადო მართვისთვის გატარებული უნდა იქნეს შემდეგი ღონისძიებები:

კონტეინერების განთავსება. განსათავსებელი კონტეინერების რაოდენობა და მოცულობა დამოკიდებულია შემდეგ ფაქტორებზე: ტურისტების მოსალოდნელი რაოდენობა; ტერიტორიის ფართობი, მისასვლელი გზის არსებობა. გამოთვლებზე დაყრდნობით მოსალოდნელი 300 ტურისტისთვის უნდა განთავსდეს 1.1 მ³ მოცულობის მეტალის კონტეინერი. მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული რომ მანძილი კონტეინერებს შორის არ უნდა აჭარბებდეს 50 მეტრს. თუ ვერ მოხდება ზემოთ ნახსენები მოთხოვნების დაკმაყოფილება, გამოყენებული იქნება მცირე ზომის მოძრავი 0.24 მ³ პლასტმასის კონტეინერები.

საჯარიმო სანქციები ადგილის დანაგვიანებისათვის. კონტეინერების განთავსება ვერ მოგვცემს სასურველ შედეგს, თუ არ დაწესდა საჯარიმო სანქციები ტერიტორიის დანაგვიანებისათვის. რაც უფრო ეფექტურად იმუშავებს დაჯარიმების მექანიზმი, მით უფრო მალე იქნება მიღწეული მიზანი.

სატრანსპორტო მოძრაობის რეგულირება

კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის მიმდებარედ გაიზრდება სატრანსპორტო მოძრაობა, რაც გამოხატული იქნება ადგილობრივი გამონაბოლქვის და ხმაურის გაზრდაში, ასევე სატრანსპორტო მოძრაობის უსაფრთხოების საკითხებში. გატარებული უნდა იქნეს შემდეგი შემარბილებელი ღონისძიებები:

- ავტოსადგომის განთავსება მონასტერთან მისასვლელი გზის გასწვრივ;
- პარკინგის ფართობი იმგვარად უნდა განთავსდეს რომ მანქანებმა და ავტობუსებმა შეუფერხებლად შეძლონ გაჩერება მანევრირება.
- სათანადო მართვის მომსახურება შეამცირებს საცობებით გამოწვეულ ნეგატიურ ზეგავლენას.

წყალმომარაგების სისტემის უსაფრთხო ფუნქციონირება

წყალმომარაგების სადებიზინფექციო სისტემის უსაფრთხო ფუნქციონირებისათვის განხორციელებული უნდა იქნეს შემდეგი ღონისძიებები:

- მომზადებული უნდა იქნეს მომსახურე პერსონალის უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის გეგმა, რომელიც მოიცავს ქლორით დეზინფექციის სისტემისათვის ტრანსპორტირების, შენახვის, გამოყენების, განთავსების, პირველადი დახმარების საშუალებებსა და პროცედურებთან დაკავშირებულ საკითხებს.
- ქლორით დეზინფექციის სისტემის ოპერირების და მოვლა-პატრონობის ტრენინგის ჩატარება (წყალმომარაგების სისტემის ფუნქციონირების დაწყებამდე და 4-ჯერ წელიწადში საგარანტიო პერიოდის განმავლობაში) კონტრაქტორის მიერ, საოპერაციო სახელმძღვანელოსა და ტრენინგის პროგრამის მომზადების ჩათვლით.

მონასტრის ტერიტორიაზე დაუშვებელია ხმაური. შეიზღუდება ფოტო გადაღება მონასტერში განსაკუთრებით კი კედლის მოხატულობების. ტანსაცმელთან დაკავშირებული შეზღუდვები დაწესებულია საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესიის საპატრიარქოსა და მონასტრის მიერ. ქალებს არ უნდა ეცვათ მოკლე შარვლები ან ღია მაისურები. აუცილებელია ქვედაბოლოები და თავსაბურავები, რომლებიც უფასოდ იქნება ხელმისაწვდომი მონასტრის შესასვლელში. მამაკაცებს არ უნდა ეხუროთ ქუდები და არ უნდა ეცვათ მოკლე შარვლები.

მონასტრში ბერებისათვის ფოტო გადაღება მათი ნებართვის გარეშე დაუშვებელია. შესაძლოა დაშვებული იქნეს გამონაკლისი მონასტრის წარმომადგენლებთან შეთანხმებით.

6. მონიტორინგი

მგფ პასუხისმგებელია გარემოზე ზემოქმედების შერბილების ღონისძიებების განხორციელების მონიტორინგზე. სამუშაოების ზედამხედველობისთვის დაქირავებული კონსულტანტი მეთვალყურეობას გაუწევს მიმდინარე სამუშაოების შესაბამისობას გარემოსდაცვით მოთხოვნებთან. ყოველთვიურად შეივსება სავსე მონიტორინგის საკონტროლო კითხვარი და თან დაერთვება ფოტომასალა. გარემოზე ზემოქმედების გეგმის განხორციელების ანგარიში ჩართული იქნება მგფ-ის ყოველკვარტალურ ანგარიშში.

მგფ-მა კონტრაქტორისგან უნდა მიიღოს ის ნებართვები, ლიცენზიები და წერილობითი შეთანხმებების ასლები, რაც კონტრაქტორს საქართველოს კანონმდებლობით მოეთხოვება მასალის გამოყენებისთვის, ასფალტის/ბეტონის ქარხნის ფუნქციონირებისა და სხვადასხვა ტიპის ნარჩენების განთავსებისათვის.

7. განხორციელების ღირებულება

აღნიშნული შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელების ღირებულება მცირეა და რთულია გამოიყოს სამშენებლო ოპერირების ფასიდან. თუმცა რეკომენდირებულია რომ ტენდერში წარმოდგენილი დოკუმენტაციის ხარჯთაღრიცხვაში შედიოდეს ხარჯები ნარჩენების განთავსებისათვის. სხვა ხარჯები, რომლებიც გაწეული უნდა იყოს გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის განხორციელებისათვის, ინტეგრირებული უნდა იქნეს სხვადასხვა სამშენებლო სამუშაოების ფასებში.

8. მონიტორინგი მართვის გეგმა

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
სამშენებლო ფაზა						
სამშენებლო მასალების მიწოდება	სამშენებლო მასალების შექმნა მხოლოდ ოფიციალურად დარეგისტრირებული მომწოდებლებისაგან	მომწოდებლის ოფისში, ან საწვობში	დოკუმენტების შემოწმება	მომწოდების კონტრაქტების გაფორმებისას	ინფრასტრუქტურის ტექნიკური მდგრადობის და უსაფრთხოების უზრუნველყოფის მიზნით	მგვ. მშენებლობის ზედამხედველი
სამშენებლო მასალების და ნარჩენების ტრანსპორტირება; სამშენებლო მექანიზმების გადაადგილება	სატრანსპორტო საშუალებების და მექანიზმების ტექნიკური მდგომარეობა სატვირთო ავტომობილებზე ტვირთის დაცვა სპეციალური საფარით	სამშენებლო ტერიტორია	შემოწმება	გაუფრთხილებელი შემოწმებები, როგორც სამუშაო, ისე არა სამუშაო საათებში	მიწისა და ჰაერის ემისიებისაგან დაბინძურების შემცირება; ხმაურით და ვიბრაციით ადგილობრივი საზოგადოებების შეწუხების შეზღუდვა;	მგვ. მშენებლობის ზედამხედველი, საგზაო პოლიცია

საკმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სისშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	ტრანსპორტირების განსაზღვრული საათებისა და მარშრუტების დაცვა				ტრანსპორტის მოძრაობის დარღვევის მინიმუმამდე დაყვანა.	
მიწის სამუშაოები	<p>ამოღებული გრუნტის დროებითი შენახვა წინასწარ განსაზღვრულ და შეთანხმებულ ტერიტორიებზე;</p> <p>ამოღებული გრუნტის უკუჩაყრა და/ან განთავსება ოფიციალურად გამოყოფილ ტერიტორიებზე;</p> <p>შემთხვევითი აღმოჩენების შემთხვევაში, სამუშაოების დაუწყონებლივ შეწყვეტა და აღნიშნულის შესახებ კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს</p>	სამშენებლო ტერიტორია	შემოწმება	მიწის სამუშაოების პროცესში	<p>სამშენებლო და და მისი მდებარე ტერიტორიის სამშენებლო ნაგვით დაბინძურების თავიდან აცილება</p> <p>ფიზიკური კულტურული რესურსების დაზიანების და დაკარგვის თავიდან აცილება</p>	<p>მგფ.</p> <p>მშენებლობის ზედამხედველი</p> <p>NACHP</p>

საკმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სისშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	ინფორმირება და სამუშაოების განახლება მხოლოდ სამინისტროსგან ოფიციალური თანხმობის მიღების შემდეგ					
ინერტული მასალების წყარო	<p>მასალების შექმნა არსებული მომწოდებლებისაგან, თუ ეს შესაძლებელია;</p> <p>სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიის მიღება მშენებელი კონტრაქტორის მიერ და ლიცენზიის პირობების მკაცრი დაცვა;</p> <p>კარიერის ტერასებად დაყოფა, კარიერის დამუშავებული ადგილების უკუჩაყრა და ლანდშაფტთან პარმონიზაცია;</p>	კარიერის ზონები	<p>დოკუმენტების შემოწმება</p> <p>სამუშაოების შემოწმება</p>	მასალების მოპოვების პროცესში	<p>ქანობების ეროზიის და ეკოსისტემების და ლანდშაფტების დეგრადაციის შემცირება;</p> <p>მდინარის ნაპირების ეროზიის, წყლის შეწონილი ნაწილაკებით დაბინძურების და წლის მობინადრეების საარსებო პირობების დარღვევის შემცირება.</p>	<p>მგვ,</p> <p>მშენებლობის ზედამხედველი</p>

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სისშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	მდინარის კალაპოტიდან ხრეშისა და ქვიშის ამოღება, ხრეშის დამცავი ბარიერების მოწყოლა მოპოვების ტერიტორიასა და წყლის ნაკადს შორის. დაუშვებელია მექანიზმების შესვლა წყლის ნაკადში.					
სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა	სამშენებლო ნარჩენების დროებითი შენახვა სპეციალურად გამოყოფილ ადგილებში; ნარჩენების დროულად გადაყრა ოფიციალურად გამოყოფილ ადგილებში	სამშენებლო ტერიტორია; ნაგავსაყრელი ტერიტორია	შემოწმება	პერიოდულად მშენებლობის პროცესში და პროექტის შეთანხვებაში	სამშენებლო და მის მეზობლად მდებარე ტერიტორიების მყარი ნარჩენებისგან დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით	მგვ, მშენებლობის ზედამხედველი

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სისწირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
ახლად ჩადებული მილსადენის რეცხვა დეზინფექცია	სადენზიფექციო ხსნარის განეიტრალება გარემოში გაშვებამდე	მილსადენის ბოლო წერტილები	შემოწმება	მილსადენის რეცხვის დროს დაინსტალირების დამთავრებისას	კონცენტრირებული სადენზიფექციო ხსნარით გამოწვეული გარემო ზიანის პრევენცია.	მდფ მშენებლობის ზედამხედველი
სამშენებლო სამუშაოები	მცენარეების მონიშვნა მცენარის ფესვების დაცვა	წყალმომარაგების და კანალიზაციის მგისტრალის გასწვრივ	შემოწმება	პერიოდულად მშენებლობისას და საჩივრების საფუძველზე.	მიმდებარე ლანდშაფტის და მცენარეების დაცვა	მდფ
ტრანსპორტის მოძრაობის დარღვევა და ფეხით მოსიარულეთა მიმოსვლის შეზღუდვა	სატრანსპორტო მოძრაობის შეზღუდვის/შემოვლის ნიშნების დადგმა; სამშენებლო მასალების შენახვა და სამშენებლო ნაგვის დროებითი განთავსება ისე რომ თავიდან იქნას აცილებული საცობები მისასვლელ გზებზე	სამშენებლო ტერიტორიაზე და მის გარშემო	შემოწმება	სამშენებლო სამუშაოების პროცესში	მოძრაობის დროს უბედური შემთხვევების თავიდან აცილების მიზნით; ადგილობრივი მაცხოვრებლების დისკომფორტის შემცირების მიზნით	მშენებლობის ზედამხედველი

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	როდის (განსაზღვრეთ სისწირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
მუშების ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება	<p>მუშების ფორმებით და ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით აღჭურვა;</p> <p>მუშების და პერსონალის ინფორმირება მექანიზმებთან/აღჭურვილობასთან მუშაობისას ინდივიდუალური უსაფრთხოების წესების და ინსტრუქციების შესახებ და ასევე აღნიშნული წესების/ინსტრუქციების მკაცრი დაცვის შესახებ</p>	სამშენებლო ტერიტორია	შემოწმება	გაუფრთხილებელი შემოწმება სამუშაოების მსვლელობისას	სამუშაო ადგილზე უბედური და გაუთვალისწინებელი შემთხვევების თავიდან აცილება მიზნით	მფვ. მშენებლობის ზედამხედველი
ოპერირების ფაზა						
მყარი ნარჩენების მართვა ვიზიტორთა ცენტრიდან	ნარჩენების დროული გატანა	რეაბილიტირებულნი მოწყობილობები	შემოწმება	ოპერირებისას	ადგილის და მიმდებარე ტერიტორიის ნაგვისგან განთავისუფლება	ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	რადის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
წყალმომარაგების და კანალიზაციის გამწმენდი ერთეული მომსახურება	წყალმომარაგების სისტემა არ ჟონავს და მოდის შეუფერხებლად. კანალიზაციის გამწმენდი მუშაობს კლარგად.	სარეაბილიტაციო საშუალებები	შემოწმება	ოპერირებისას	წყლის დანაკარდის პრევენცია გადაუმუშავებელი წყლით ზედაპირის და მიწის დაბინძურების პრევენცია	ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი
წყალმომარაგების სისტემის დეზინფექციის უსაფრთხოება	მომზადა ჯანმრთელობის და უსაფრთხოების გეგმა, ტრანსპორტაციის, შენახვის, გამოყენების, გადაყრის, სასწრაფო პირველადი დახმარების საშუალებების	სასმელი წყალი გამწმენდი მოწყობილობა	შემოწმება	წყალმომარაგების სისტემის ამუშავებისას	ქლორის გაუთვალისწინებელი და სამუშაო გაშვების შედეგად გარემო ზიანის პრევენცია	ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი

საქმიანობა	რა (პარამეტრი ექვემდებარება მონიტორინგს?)	სად (არის პარამეტრი, რომელიც ექვემდებარება მონიტორინგს?)	როგორ (უნდა განხორციელდეს პარამეტრის მონიტორინგი?)	რადის (განსაზღვრეთ სიხშირე/ან უწყვეტობა?)	რატომ (ხდება პარამეტრის მონიტორინგი?)	ვინ (არის პასუხისმგებელი მონიტორინგზე?)
	პროცედურების და დეზინფექციის შესახებ; ოპერირება მოვლა შენახვის ტრენინგი					
სამონასტრო კომპლექსის და ვიზიტორთა ცენტრის მოვლა შენახვა	ნებადაურთველი მშენებლობა და მიწის არაოფიციალური სარგებლობა ისტორიული ადგლის მახლობლად.	სარეაბილიტაციო მოწყობილობა	შემოწმება	მოწყობილობის ოპერირებისას	ძეგლის და გარშემო ფართობის ისტორიული და ესთეტიკური ღირებულების დაკარგვის პრევენცია	ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი

დანართი 1. ტურისტული ინფრასტრუქტურის განლაგების სქემა



დანართი 2. ქვე-პროექტის განხორციელების ტერიტორიის ფოტომასალა





გ) წყლის მიმღებისა და სატუმბის განთავსების ტერიტორია

N 36.03.44.262

მასშტაბის საჯარო რეცენზია

განკვეთის რეგისტრია: **36.03.44.262** მამულების ადგილი: **21942015 14.26.57**
 N 020120798 - 15942015 14.40.91

საკუთრების გაცნობილება

მამა	სუბიექტი	კომპლექსი	ფართობი	ფართობის საკუთრების განსაკუთრებული რეგისტრაციის ადგილი
36	03	44	262	საჯარო რეგისტრაციის ადგილი: 21942015 14.26.57

საჯარო რეგისტრაციის ადგილი: 21942015 14.26.57

მესაკუთრის გაცნობილება

განკვეთის რეგისტრაცია: მამულის ადგილი: 21942015 14.26.57
 მესაკუთრის რეგისტრაცია: 15942015

მესაკუთრის ადგილი: 21942015 14.26.57, საჯარო რეგისტრაციის ადგილი: 21942015 14.26.57

მესაკუთრის სახელი: **მამულის ადგილი: 21942015 14.26.57**

მესაკუთრის მამულის ადგილი: **21942015 14.26.57**

ასოციაცია

საჯარო რეგისტრაცია: 21942015 14.26.57

მესაკუთრის საინფორმაციო

განკვეთის რეგისტრაცია: 36.03.44.262, მამულის ადგილი: 21942015 14.26.57
 მესაკუთრის რეგისტრაცია: 15942015, მამულის ადგილი: 21942015 14.26.57
 მესაკუთრის სახელი: **მამულის ადგილი: 21942015 14.26.57**

საჯარო რეგისტრაციის ადგილი: 21942015 14.26.57

ქვეყნის საჯარო რეგისტრაციის ადგილი

განკვეთის რეგისტრაცია: 36.03.44.262
 მამულების ადგილი: 21942015 14.26.57

საკუთრების გაცნობილება

საკუთრების ადგილი: 21942015 14.26.57

მესაკუთრის გაცნობილება

განკვეთის რეგისტრაცია: მამულის ადგილი: 21942015 14.26.57
 მესაკუთრის რეგისტრაცია: 15942015

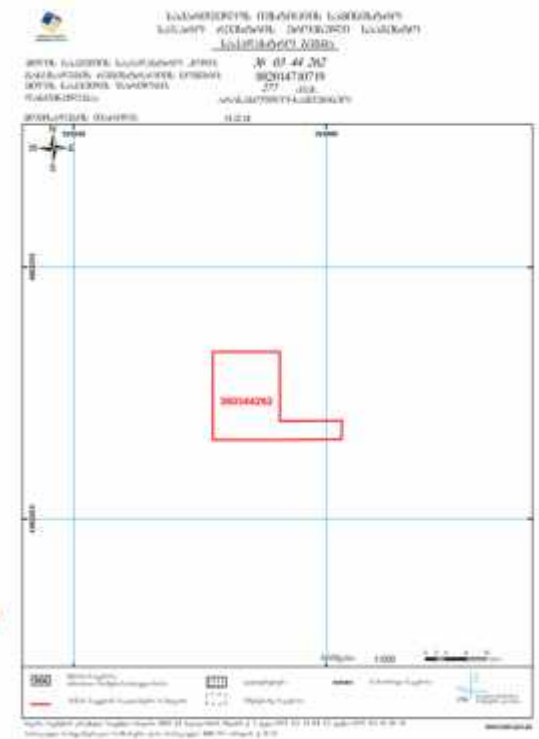
ასოციაცია

საჯარო რეგისტრაცია: 21942015 14.26.57

მესაკუთრის საინფორმაციო

განკვეთის რეგისტრაცია: 36.03.44.262, მამულის ადგილი: 21942015 14.26.57
 მესაკუთრის რეგისტრაცია: 15942015, მამულის ადგილი: 21942015 14.26.57
 მესაკუთრის სახელი: **მამულის ადგილი: 21942015 14.26.57**

საჯარო რეგისტრაციის ადგილი: 21942015 14.26.57



დანართი 4. საზოგადოებასთან კონსულტაციის მასალები

იმერეთის რეგიონული განვითარების პროექტი

კულტურული მემკვიდრეობის ზონის კეთილმოწყობა უბისას მონასტერთან

ქვე-პროექტის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმების საჯარო განხილვა

ოქმი

23 ოქტომბერი, 2014

2014 წლის 23 ოქტომბერს სოფელ უბისაში (ხარაგაულის მუნიციპალიტეტი), საჯარო სკოლის შენობაში ჩატარდა ქვე-პროექტის „კულტურული მემკვიდრეობის ზონის კეთილმოწყობა უბისას მონასტერთან“ ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის საჯარო განხილვა

შეხვედრას ესწრებოდნენ:

კობა ლურსმანაშვილი - ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის გამგებელი, მანანა ბარბაქაძე - ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის საკრებულოს თავმჯდომარის მოადგილე, ჯემალ მაღლაკელიძე - ბორითის თემის რწმუნებული, გიორგი წიქარიშვილი - ბორითის მუნიციპალიტეტის რწმუნებულის თანამემწე, ნინო კაპანაძე - გაზეთ „ჩემი ხარაგაულის“ ჟურნალისტი, მირზა გამეზარდაშვილი - ხარაგაულის გამგეობის პრეს-სამსახური, ინგა ბერაძე - გამგებლის მრჩეველი გენდერული თანასწორობის საკითხებში, მალხაზ ფხალაძე - გამგეობის ინფრასტრუქტურის სამსახურის უფროსი, უბისას მონასტრის წინამძღვარი მამა მაკარი.

ბორითის თემის წარმომადგენლები: ხათუნა სებისკვერაძე, ნაზიბროლა სებისკვერაძე, სახვაძე ოთარი, სახვაძე ციალა, სახვაძე გიზო, სებისკვერაძე თემური, გელაშვილი მაია, ბარბაქაძე ინგა, ბარბაქაძე იზო, ყველაიძე მანანა, ნოზაძე ფატი, ნინო შომახია, შორენა სახვაძე, დ. სებისკვერაძე, ნ. ყანჩაველი, გ.სებისკვერაძე, ბესიკ სახვაძე, გიორგი ხუციშვილი

მუნიციპალური განვითარების ფონდის წარმომადგენლები: ანა რუხაძე - გარემოსდაცვითი უსაფრთხოების სპეციალისტი, უშანგი პაპუაშვილი - გარემოს დაცვის და უსაფრთხოების სპეციალისტი, ირაკლი წურწუმი - პროექტების ანალიზის სამსახური, ავთანდილ გოცაძე - დასავლეთ საქართველოს პროექტების მონიტორინგის სამსახურის სპეციალისტი, ასევე: ლაშა ჟორჟოლიანი - შპს „ინჟინერი -96“, პაატა ჭანკოტაძე, საკონსულტაციო კომპანია Eptisa.

შეხვედრა გახსნა ა. რუხაძემ, რომელმაც შეხვედრის მონაწილეებს მიაწოდა ინფორმაცია იმერეთის რეგიონული განვითარების პროექტის ფარგლებში მიმდინარე და დაგეგმილი ქვე-

პროექტების შესახებ. შემდეგ ა. რუხაძემ შეხვედრის მონაწილეებს წარუდგინა „უბისას მონასტერთან კულტურული მემკვიდრეობის ზონის კეთილმოწყობის“ ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი ქმედებები და ქვე-პროექტის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმა, რომელთა განხორციელების დაწყებაც დაგეგმილია უახლოეს მომავალში. ა. რუხაძემ ისაუბრა ქვე-პროექტების ფარგლებში დაგეგმილ სამუშაოებზე, გარემოზე მათ შესაძლო ზეგავლენაზე და შემარბილებელ ღონისძიებებზე, ასევე სამუშაოების განმახორციელებლების გარემოსდაცვით ვალდებულებებზე. ა. რუხაძემ შეხვედრის მონაწილეებს მიაწოდა ინფორმაცია საკონტაქტო პირების შესახებ, რომელთაც მოსახლეობა შეიძლება დაუკავშირდეს გარემოზე ზემოქმედების ან სოციალურ საკითხებთან დაკავშირებით საჩივრების არსებობის შემთხვევაში.

შეხვედრის მონაწილეების მიერ დასმული იქნა შემდეგი შეკითხვები:

<i>შეკითხვები და შენიშვნები</i>	<i>პასუხები და კომენტარები</i>
<i>როდის იგეგმება ქვე-პროექტის დაწყება?</i>	ქვე-პროექტის ფარგლებში სამუშაოები უნდა დაიწყოს 2014 წლის 1 ნოემბრიდან.
<i>რა მოცულობისაა ქვე-პროექტის ბიუჯეტი?</i>	ქვე-პროექტის ღირებულება შეადგენს 1 039 774 ლარს.
<i>როგორ მოხდება საკანალიზაციო წყლების გაწმენდა?</i>	ქვე-პროექტით გათვალისწინებულია საკანალიზაციო წყლების ბიოლოგიური გაწმენდა „ბიოტალის“ ტიპის გამწმენდი ნაგებობით სიმძლავრით 2მ ³ /24სთ. ასეთი ტიპის გამწმენდი ნაგებობა უზრუნველყოფს არა მარტო მექანიკურ, არამედ საკანალიზაციო წყლების ბიოლოგიურ გაწმენდასაც.
<i>დასაქმდება თუ არა ადგილობრივი მუშა-ხელი?</i>	მუშა-ხელის დასაქმება მოხდება სამუშაოების კონრაქტორის მიერ. მსოფლიო ბანკის მოთხოვნების შესაბამისად, ერთნაირი კვალიფიკაციის შემთხვევაში, უპირატესობა ენიჭება ადგილობრივ მუშა-ხელს. შპს „ინჟინშენი -96“-ის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ დამხმარე მუშა-ხელი დაქირავებული იქნება ადგილზე, ასევე,

	უპირატესობა მიენიჭება შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე ადგილობრივ სპეციალისტებს.
გათვალისწინებულია თუ არა გარე განათება გზის გასწვრივ?	ქვე-პროექტი არ ითვალისწინებს გზის გასწვრივ გარე განათების მოწყობას.
ვიზიტორთა ცენტრში შესაძლებელი იქნება თუ არა სუვენირების გაყიდვა?	ვიზიტორთა ცენტრის შეობაში გათვალისწინებულია სუვენირების მაღაზიის მოწყობა.

ხარაგაულის მუნიციპალიტეტის გამგებელმა აღნიშნა, რომ მუნიციპალიტეტის გამგეობა აქტიურად იყო ჩართული პროექტის დაგეგმვაში. პროექტის განხორციელებაზე მუნიციპალიტეტის მხრიდან პასუხისმგებელი პირი იქნება ქალბატონი მანანა ბარბაქაძე, საკრებულოს თავმჯდომარის მოადგილე, ასევე გამგეობის ინფრასტრუქტურის სამსახური აქტიურად იქნება ჩართული. მნიშვნელოვანია, რომ ქვე-პროექტის განხორციელების შედეგად მოხდება ხარისხიანი სასმელი წყლის მიწოდებისა და საკანალიზაციო წყლების გაწმენდის ახალი ტექნოლოგიის პილოტირება მუნიციპალიტეტში, რაც არის საკმაოდ ძვირადღირებული, თუმცა, სამომავლოდ, შესაძლოა ანალოგიური ტექნოლოგია გამოყენებული იქნეს მოსახლეობის წყალმომარაგებისათვის. ქვე-პროექტის ფარგლებში გზის აღდგენა მოხდება ცენტრალური გზის გადასახვევიდან მდ. ძირულაზე არსებულ ხიდამდე, თუმცა მუნიციპალიტეტის გეგმავს, რომ საბოლოოდ გზის რეაბილიტაცია მოხდეს სოფელ ღორეშამდე (22 კმ) და საბოლოოდ აღნიშნული გზა შეუერთდება ახალ საგზაო მაგისტრალს. გამგებელმა აღნიშნა, რომ სასურველი იქნება ქვე-პროექტში ცვლილებების შეტანა და გარე განათების მოწყობის დამატება, მაგრამ, თუ აღნიშნული ცვლილებები დააყოვნებს პროექტის განხორციელებას, გამგეობა შეეცდება გამონახოს შესაბამისი სახსრები გარე განათების მოსაწყობად. დასასრულს, გამგებელმა აღნიშნა, რომ ქვე-პროექტის განხორციელება არის მნიშვნელოვანი ხარაგაულის მუნიციპალიტეტში ტურისტული ინფრასტრუქტურის მოწესრიგების თვალსაზრისით.

უბისას მონასტრის წინამძღვარმა დადებითად შეაფასა ქვე-პროექტის ფარგლებში დაგეგმილი ქმედებები და გამოხატა მხარდაჭერა მისი განხორციელების მიმართ.

ოქმი შეადგინა ანა რუხაძემ, მგფ, გარემოსდაცვითი უსაფრთხოების სპეციალისტმა.

24 ოქტომბერი, 2014.



რეგიონული განვითარების მცირე პროექტი
 კულტურული მემკვიდრეობის ზონების კეთილმოწყობა უბისას მონასტერთან
 ქვეპროექტის ბუნებრივ და სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების მართვის გეგმის საჯარო განხილვა

23 ოქტომბერი, 2014 წელი

შებენიანობაზე დამსწრეთა რეგისტრაციის ფურცელი

	სახელი, გვარი	ორგანიზაცია	საკონტაქტო ინფორმაცია	ხელმოწერა
1.	მანანა პაპიაძე	ქაბაჯაყალ მემორიალური სამუშაოების სამსახური	591-005-144	მ. მანაძე
2.	ქაბაჯაყალ მემორიალური სამსახური	ბათუმი მემორიალური სამსახური	595 45 48 39	ს. მ. მანაძე
3.	ზონტო მემორიალური სამსახური	ბათუმი მემორიალური სამსახური	593 60 28 60	მ. მანაძე
4.	მანანა სამსახური	ბათუმი მემორიალური სამსახური	595 44-55-65	მ. მანაძე
5.	ბათუმი სამსახური		593- 49- 65- 45.	მ. მანაძე
6.	მანანა სამსახური		551- 70- 96- 50	მ. მანაძე

7.	Երևանի մարտի			մ. Արմ
8.	Հայաստանի Հանրապետության ԷՄԻՏ.Տ.Տ.	Երևան, ԷՄԻՏ.Տ.Տ.	599 18 18 53	Գրիգորյան
9.	Երևանի մարտի	Ջ.Ն.Տ.Տ.Տ.Տ.Տ.	593 16 353 87	Կ. Երևան
10.	Երևանի մարտի	Ջ.Ն.Տ.Տ.Տ.Տ.Տ.	598 15 09 11	Գրիգորյան
11.	Երևանի մարտի		790 87 23 13	Սարգսյան
12.	ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Երևան	Ջ.Ն.Տ.Տ.Տ.Տ.Տ.	577-67-13-12	Ջ. Երևան
13.	ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Երևան	Ջ.Ն.Տ.Տ.Տ.Տ.Տ.	577 67 13 23	Ո. ՅՈՒՆԵՍԿՕ
14.	ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի Երևան	Ջ.Ն.Տ.Տ.Տ.Տ.Տ.	577 67 13 21	Ո. ՅՈՒՆԵՍԿՕ
15.	Կոմիտասի Երևան	Ջ.Ն.Տ.Տ.Տ.Տ.Տ.	577 67 13 19	Ջ. Երևան
16.	Երևանի մարտի	Ջ.Ն.Տ.Տ.Տ.Տ.Տ.	577 67 13 15	Յ. Երևան

17.	Երեւն ժողովոս	յժովոլ ԼԵԼԵՄՆ ՀԱԹԱՅՏՈՒՄՆ	555 11-53-91.	Ե. Դմիտր
18.	Ժողովոս Եւրոպոյ		568 85-87-95	Յ. Եւրոպ
19.	Գ. Եւրոպ 3728	.		
20.	" Եւրոպ			
21.	Ղ Եւր			
22.	Եւր			
23.	Ղ Եւր			
24.	Ե-յժովոլ			
25.	Յ. Եւր.			

საბავშვო ბავშვთა

593-40-5475

3. საბავშვო

ბავშვთა განყოფილება

თბილისი

ბავშვთა განყოფილება

59335652

6. საბავშვო

ბავშვთა განყოფილება

ბავშვთა განყოფილება

Mirza gamezardashvili@yahoo.com

595244646

7. საბავშვო

საბავშვო

საბავშვო განყოფილება

ingulberadze@mail.ru

11. საბავშვო

საბავშვო განყოფილება

საბავშვო განყოფილება

